

Wszystkie najważniejsze informacje o darowiznach przekazywanych organizacjom pozarządowym.

Co to jest darowizna?

Darowizna to pieniądze lub rzeczy, które należą do nas i które przekazujemy komuś innemu, nie chcąc nic w zamian. Tak podpowiada nam intuicja. Oficjalna definicja z kodeksu cywilnego (art. 888) potwierdza to, mówiąc, że darowizna to „forma umowy, w której darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego, kosztem swego majątku”. Podkreślmy: o darowiznie mówimy wtedy, kiedy dzielimy się swoją własnością, czyli przekazujemy pieniądze z własnej kieszeni lub sprzęty, które do nas należą.

Podstawowe cechy darowizny (określone art. 26 ust 1 pkt 9 i ust 7 - ustawy o pdof):

- możemy ją przekazać organizacji działającej na rzecz określonych w ustawie celów społecznych,
- przekazywana jest w roku podatkowym, z którego się rozliczamy,
- o kwotę darowizny pomniejszana jest podstawa do opodatkowania,
- obowiązek sprawozdania otrzymanych darowizn, jeśli były podstawą do odliczenia podatkowego u darczyńcy.

Kto może nam dać darowiznę?

Darczyńcami mogą być osoby fizyczne i osoby prawne (firmy, spółki itd.). Stowarzyszenia i fundacje korzystają z ofiarności zarówno jednych, jaki i drugich. Mogą także – jako osoby prawne – same przekazać darowiznę innej organizacji.

Czy aby przyjmować darowizny musimy spełniać jakieś specjalne warunki?

Darowizny może otrzymać każda fundacja i zarejestrowane stowarzyszenie, w tym również stowarzyszenie zwykłe. Również te, które mają status pożytku publicznego.

Od 20 maja 2016 r. stowarzyszenie zwykłe może przyjmować darowizny zgodnie z art. 42 ust. 2 znowelizowanej ustawy Prawo o stowarzyszeniach

Darowiznę można przekazać na dowolnie wybrane działanie statutowe organizacji (np. dokarmianie dzieci, opłaty za telefon, zakup sprzętu komputerowego itd.). Jeśli jednak chcemy skorzystać z ulgi z racji przekazania darowizny, wówczas podstawą przyjmowania darowizny przez organizację są cele, dla których została ona powołana (zapisane w jej statucie). Cele, na które można przekazać darowiznę podlegającą odliczeniu od podstawy opodatkowania, muszą mieścić się w spisie określonym w art. 4 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jest to bardzo szeroka lista i w praktyce trudno znaleźć organizację, której cele statutowe by poza nią wykraczały.

Darowiznę może otrzymać każda organizacja, która została zarejestrowana w sądzie (czyli ma osobowość prawną) – stowarzyszenie lub fundacja. Nie muszą one mieć statusu organizacji pożytku publicznego. Trzeba jednak pamiętać, że darowizna może być przeznaczona tylko na określone cele społeczne, które realizuje dana organizacja i ma je zapisane w statucie. Informacje o tym, jakie to cele znajdziemy w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 4).

Jakie warunki musi spełnić przekazana darowizna?

Darowizny od osób fizycznych:

Zapisy Ustawy o podatku od osób fizycznych (art. 26 ust. 1 pkt 9) dotyczące możliwości odliczenia darowizny od podatku dochodowego (od 01.01.2004 r.) określają, iż można odliczyć darowizny:

1. przekazane na cele zawierające się w sferze zadań publicznych (określone w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie),
 - organizacjom, (m.in. stowarzyszeniom i fundacjom), o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy,
 - prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych (niekoniecznie posiadającym status organizacji pożytku publicznego) określonych w tej ustawie.
2. przekazane na cele kultu religijnego

Od podstawy opodatkowania można odliczyć darowizny w kwocie nie wyższej niż **6% uzyskanego dochodu**.

Należy pamiętać, iż w przypadku gdy przedmiotem darowizny są pieniądze, to powinna ona być udokumentowana dowodem **wpłaty na rachunek bankowy** obdarowanej organizacji.

Zaś w przypadku darowania rzeczy lub usług - dokumentem potwierdzającym przekazanie tej darowizny oraz dokumentami potwierdzającymi faktyczne wydatki związane z tą darowizną.

Darowizny od osób prawnych:

Zapisy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 18 ust 1 pkt 1 i 7) dotyczące możliwości odliczenia darowizny od podatku dochodowego (od 01.01.2004 r.) określają, iż można odliczyć darowizny:

1. przekazane na **cele zawierające się w sferze zadań publicznych** (określone w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie),
 - organizacjom, (m.in. stowarzyszeniom i fundacjom) o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy,
 - prowadzącym **działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych** określonych w tej ustawie.

2. przekazane na cele kultu religijnego

Od podstawy opodatkowania można odliczyć darowizny w kwocie nie wyższej niż **10% *uzyskanego* dochodu.**

Należy pamiętać, iż w przypadku gdy przedmiotem darowizny są pieniądze, to powinna ona być udokumentowana dowodem **wpłaty na rachunek bankowy** obdarowanej organizacji.

Zaś w przypadku darowania rzeczy lub usług - dokumentem potwierdzającym przekazanie tej darowizny oraz dokumentami potwierdzającymi faktyczne wydatki związane z tą darowizną.

Potrzebna jest nam pisemna umowa darowizny - jak ją zawrzeć, na co zwrócić uwagę?

Darowizny są jednym ze źródeł finansowania działalności stowarzyszeń i fundacji. Darczyńca, kierując się zasadą hojności, może w ten sposób przekazać organizacji nieodpłatnie np. pieniądze, nieruchomości, rzecz. Wygodną, a czasem konieczną jej formą jest umowa pisemna.

Przez umowę darowizny darczyńca (np. sympatyk danej organizacji, firma, instytucja) zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego (np. fundacji, stowarzyszenia). Oznacza to, że darczyńca przekazuje z własnego majątku np. pewną kwotę pieniędzy na określony cel. Za tę darowiznę darczyńca nic nie otrzymuje w zamian – nie ma bezpośrednich korzyści materialnych wynikających z jej przekazania.

Na czym to polega

- Przedmiotem umowy darowizny (czyli tym, co możemy poprzez nią przekazać) mogą być różne świadczenia, a zwłaszcza: pieniądze, nieruchomości, przedmioty ruchome (np. samochód, komputer), jak również rzeczy istniejące lub mające powstać w przyszłości, czy też określone prawa (np. prawo użytkowania wieczystego), a także zwolnienie obdarowanego z długu, jaki ma wobec darczyńcy.
- Umowa darowizny jest nieodpłatna, a więc nie może zawierać zapisów świadczących o otrzymaniu przez darczyńcę od obdarowanego świadczenia, które ma być ekwiwalentem za otrzymanie darowizny.
- Umowa darowizny może przewidywać „obciążenie obdarowanego poleceniem”, tj. obowiązkiem konkretnego działania, np. przeznaczenia przez obdarowanego darowanej rzeczy na konkretny cel (a nie ogólnie na organizację). Polecenie to może mieć na względzie interes osoby trzeciej (np. pomoc dla osoby samotnej), interes społeczny (np. wykorzystanie przekazanych środków na określoną akcję charytatywną), a nawet interes samego obdarowanego (np. zakup komputera).
- Zgodnie z Kodeksem cywilnym darczyńca powinien złożyć oświadczenie w formie aktu notarialnego (pod rygorem nieważności). W praktyce przyjmuje się jednak, że brak tej wymaganej formy (czyli zawarcie zwykłej umowy pisemnej lub ustnej) nie powoduje nieważności darowizny, jeśli darczyńca zgodnie z deklaracją przekazał/wydał już obdarowywanemu to, co jemu obiecał, np. firma obiecała przekazanie samochodu i fundacja już go otrzymała .

- Czasem jednak forma aktu notarialnego jest wymagana, np. przy darowiznie nieruchomości zawsze należy sporządzić akt notarialny – inaczej umowa będzie nieważna, nawet jeśli nieruchomość tę przekazano już obdarowanemu.
- Z umowy darowizny wynikają obowiązki dla darczyńcy. Przede wszystkim musi on przekazać obiecaną darowiznę. Odpowiada też za wady rzeczy darowanej, ale tylko jeśli sam o nich wiedział i umyślnie o tym nie powiadomił. Z tej odpowiedzialności zwalnia darczyńcę to, że wady te były takie, że obdarowany mógł je łatwo zauważyć. Jeżeli np. na pierwszy rzut oka widać, że darowany dom ma dziurawy dach, to darczyńca nie odpowiada za szkodę, ale jeśli ten dom miałby ukrytą wadę konstrukcyjną, to ma obowiązek poinformować o tym obdarowanego bez zbędnej zwłoki.
- Darczyńca może odwołać darowiznę, jeżeli umowę zawarto, ale nie została ona jeszcze wykonana (np. przed przekazaniem obiecanego lokalu) i odwołanie to wynika ze zmiany stanu majątkowego darczyńcy (np. z powodu choroby, utraty majątku), z powodu której nie może on dać darowizny.
- Darczyńca (lub jego spadkobiercy) mogą odwołać darowiznę, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego „rażącej niewdzięczności” (np. ciężko naruszył obowiązki rodzinne wobec darczyńcy).
- Darczyńca odwołuje darowiznę poprzez złożenie pisemnego oświadczenia, a także np. w testamencie.

Czy umowa darowizny zawsze musi być pisemna?

Nie zawsze. Jak wspomniano, czasem forma pisemna tej umowy jest wymagana przepisami (np. akt notarialny na darowany dom) lub jest potrzebna jednej ze stron umowy z jakiegoś względu (np. organizacja dostała od firmy samochód i, aby go zarejestrować, musi mieć pisemną umowę potwierdzającą otrzymaną darowiznę). Ale często nie ma obowiązku, aby na przekazywaną darowiznę zawrzeć umowę pisemną między darczyńcą a organizacją. Na przykład dla darczyńcy przekazującego pieniądze, który chce skorzystać z odliczenia podatkowego, wystarczający jest dowód przelewu bankowego potwierdzający przekazanie darowizny pieniężnej, a w przypadku darowania rzeczy – dokument jej przekazania oraz dokument potwierdzający faktyczne wydatki związane z tą darowizną.

Jak i gdzie szukać potencjalnych darczyńców?

Przede wszystkim organizacja powinna dobrze określić swoje potrzeby. Pamiętajmy, że darowizna to nie tylko pieniądze, może to być też sprzęt, ubrania, oprogramowanie itd., czyli dary rzeczowe.

Poszukiwania warto zacząć od lokalnego biznesu. Trafne określenie, czego potrzebujemy i w jakiej ilości – pozwoli stworzyć swoisty ranking potencjalnych darczyńców. Może też pomóc podczas rozmów biznesowych z naszymi dobrodziejami. Tam, gdzie liczy się konkretny (a tak jest w biznesie), warto przedstawić dokument potwierdzający, że nasze wyliczenia nie są wzięte „z sufitu”, lecz mają podstawy w realnych działaniach.

Mimo że istotą darowizny jest bezinteresowność, warto pamiętać, aby podziękować darczyńcy, informując innych o przekazanej przez niego darowiznie. W lokalnym środowisku taka reklama filantropijnych zachowań często ma wielkie znaczenie dla firmy.

I dla firmy-darczyńcy i dla darczyńców indywidualnych (prywatnych) zachętą do przekazania darowizny może być informacja o tym, co konkretnie udało nam się zrobić dzięki ich pieniądзом. Chwalimy się tym, zachęcając jednocześnie do przekazania kolejnych darowizn, po to, by kontynuować działania.

Dodatkową zachętą jest możliwość odliczenia darowizny od dochodu. Firma-darczyńca (osoba prawna) może odliczyć do 10% dochodu, podlegającego opodatkowaniu, od darowizny przekazanej na cele pożytku publicznego oraz cele kultu religijnego. Osoby prywatne mogą odliczyć do 6% dochodu.

Czy organizacja otrzymująca darowiznę płaci od niej jakiś podatek?

Organizacja nie płaci podatku dochodowego od osób prawnych, jeśli otrzymana przez nią darowizna zostanie przekazana na jej cele statutowe, które zawierają się w katalogu celów zwolnionych z podatku dochodowego od osób prawnych (art. 17 ustawy o pdop).

Czy darowizny przekazane przez organizacje trzeba rozliczyć podatkowo?

Jeśli darczyńca chce przekazaną darowiznę odliczyć w rocznym zeznaniu podatkowym, musi mieć dowód jej przekazania. Jeśli są to pieniądze – darowizna musi być wpłacona na konto organizacji, a darczyńca powinien zachować dowód wpłaty. Jeśli są to dary rzeczowe – należy mieć potwierdzenie przekazania darów (dokument, w którym powinna być oszacowana ich wartość).

Zarówno darczyńca, jak i obdarowana organizacja muszą złożyć do urzędu skarbowego deklarację CIT-D, w której podaje się informacje o dużych darowiznach poczynionych lub otrzymanych w roku podatkowym.

Jak się rozliczamy z darowizn? Co to jest formularz CIT-D i kogo dotyczy?

CIT-D jest formularzem składanym w przypadku otrzymania/ofiarowania darowizny. Obowiązek złożenia tej deklaracji dotyczy:

- **Organizacji**, które otrzymały darowizny o dużej wartości od podatników, którzy uzyskali prawo do odliczenia ich od dochodu podlegającego opodatkowaniu.
- **Darczyńców**, którzy uzyskali prawo do odliczenia przekazanych darowizn od dochodu podlegającego opodatkowaniu.

CIT-D – organizacji otrzymującej darowiznę

CIT-D to załącznik do rocznej deklaracji CIT-8 składanej obowiązkowo wraz ze sprawozdaniem finansowym. Jeśli jednak darowiznę otrzymał podmiot nieskładający

deklaracji CIT-8 wówczas deklaracja CIT-D składana jest samodzielnie (np. organizacje kościelne).

Obowiązek sporządzania tej deklaracji pojawia się, gdy organizacja otrzymała darowiznę od osoby fizycznej lub firmy. Jeśli wartość jednorazowej darowizny przekracza 15 000 zł lub wartość wszystkich darowizn otrzymanych w danym roku od jednego darczyńcy przekracza 35 000 zł należy też podać w tym formularzu dane darczyńcy, jeśli jest to osoba prawna.

Ponadto ustawodawca nakłada obowiązek udostępnienia do publicznej wiadomości, poprzez publikację w internecie, w środkach masowego przekazu lub wyłożenie dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych informacji na temat otrzymanych darowizn.

Wypełnianie CIT-D:

- W części A i B podajemy urząd skarbowy, do którego składana jest deklaracja oraz dane identyfikacyjne naszej organizacji.
- W części C wpisywana jest całościowa wartość otrzymanych w danym roku darowizn od poszczególnych darczyńców. Wpisywane są tu jedynie darowizny, których wartość przekracza wartości opisane powyżej.

W dalszych polach należy podać dokładne dane darczyńcy oraz podać na jakie cele zostały przeznaczone podane darowizny.

Deklaracja pozwala podać dane o trzech podmiotach, od których organizacja otrzymała darowizny, jeśli jest ich więcej wtedy należy wypełnić kolejne druki deklaracji.

CIT-D – darczyńcy odliczającego darowiznę od podstawy opodatkowania

CIT-D to załącznik do rocznej, obowiązkowej dla każdej organizacji pozarządowej, deklaracji CIT-8.

Obowiązek sporządzania deklaracji CIT-D pojawia się, gdy:

- wartość jednorazowej darowizny przekracza 15 000 zł,
- wartość wszystkich darowizn przekazanych jednej organizacji w danym roku przekracza 35 000 zł.

Wypełnianie CIT-D:

- W części A i B podajemy urząd skarbowy, do którego składana jest deklaracja oraz dane identyfikacyjne podmiotu.
- W części D wpisywana jest całościowa wartość przekazanych, poszczególnym organizacjom, darowizn w danym roku. Wpisywane są tu jedynie darowizny, których wartość przekracza wartości opisane powyżej.

W dalszych polach należy podać dokładne dane obdarowanych organizacji.

Deklaracja pozwala podać dane o trzech organizacjach, dla których darczyńca przekazał darowizny, jeśli jest ich więcej wtedy należy wypełnić kolejne druki deklaracji.

Kiedy organizacja ma do czynienia z podatkiem od spadków i darowizn?

Stowarzyszenie/fundacja styka się z podatkiem od spadków i darowizn, jeśli udziela pomocy finansowej lub rzeczowej osobom fizycznym (np. podopiecznym, beneficjentom organizacji).

Taka pomoc ze strony fundacji czy stowarzyszenia podlegać będzie zapisom ustawy o podatku od spadków i darowizn. Wedle zapisów tej ustawy zwolnione z tego podatku są darowizny otrzymane od tego typu instytucji, których wartość nie przekracza 4 902 zł - jest to suma wszystkich otrzymanych darowizn od jednej organizacji w ciągu 5 lat (art. 9 ust.2).

Zapisy tej ustawy mówią, iż w przypadku darowizn otrzymanych od osób prawnych i osób fizycznych niespokrewnionych z obdarowanym będą miały zastosowanie zasady opodatkowania określone dla III grupy podatkowej (art. 14). Zwolnione z podatku, w tym przypadku, są darowizny, których wartość nie przekracza 4 902 zł (art. 9 ust. 1).

Jeżeli jednak wartość darowizny przekracza tę kwotę, to podatek wyniesie:

- 12% od wartości darowizny przekraczającej kwotę wolną - jeżeli wartość darowizny przekracza kwotę wolną nie więcej niż o 10 278 zł;
- 16% od wartości przekraczającej kwotę wolną o więcej niż 10 278 zł;
- 20% od wartości przekraczającej kwotę wolną o więcej niż 20 556 zł.

Obowiązek zapłacenia podatku od darowizny ma obdarowany.